



FORSKNING - STRATEGI

VEJLEMUSEERNES SKÆRPEDE FORSKNINGSTRATEGI (VERSION 24.09.2015)

Museet skal udfylde uudforskede videnspotentialer og videreudvikle områder vi er gode til; museet skal bidrage med ny viden om fortiden, historien og kunsten på en nytænkende måde, der er relevant for nutiden og som skaber merværdi for området; satsningen skal kobles op på kommunens vision "Vejle med Vilje" (2014). Dette skal gøres gennem

- a) Innovativ forskning på samlingerne
Vi skal tænke ny viden allerede i forvaltningsfasen, når man eksempelvis påtænker en udgravning, en undersøgelse af en genstand, en registrering af en bygning eller et kunstværk, således at dette kan ende op med en nytænkende publikation. Denne viden skal tilbageføres i forvaltningen så vi laver bedre, forskningsbaseret forvaltning, og bortprioriterer opgaver ud fra en forskningsmæssig viden.
- b) Innovativ formidling og udstillinger, der ikke bare giver svar, men som også genererer nye spørgsmål. Med dette menes eksempelvis udstillinger, der ikke blot er slutprodukter af en forskningsproduktion, men også udstillinger, der kan skildre processer og ufærdige tanker. Sidstnævnte kan nås gennem satsningsområdet nedenfor om den museale egenart, der skal arbejde med blandt andet hybriditet. Her kan lokale innovationsmiljø inddrages.

De samlede forskningstemaer fordeles på to søjler, der går på tværs af flere fag og perioder og som skal inddeles i skarpere definerede underprojekter. I forlængelse af denne strategi skal udarbejdes en forskningsbaseret indsamlingsstrategi for de enkelte fagområder.

I. UDFORDREDE FÆLLESSKABER

II. FORSKNING PÅ TVÆRS (DEN MUSEALE EGENART)

Ad I) udfordrede fællesskaber

Dette tema handler om at fokusere på de udfordringer, der ligger i relationen mellem fællesskaber (struktur) og individ i samlingen. Er det samfundets skyld, når noget sker, eller har individet en mulighed for at skabe sin egen fremtid? Begge aspekter spiller ind, men graden og omfanget kan variere i forskellige situationer, der kan være betingede af miljø eller sociale forudsætninger. Det er spørgsmål sociologerne Pierre Bourdieu og Anthony Giddens har arbejdet med og begge betoner individets rolle i transformationen og dannelsen af fællesskaber. Ved at fokusere på udfordrede fællesskaber ønsker vi at betone den foranderlighed og dynamik, der ligger i alle fællesskaber på tværs af tid og sted. Vi vil undersøge denne problematik ud fra samlingen og Vejleegnen og mere

FORSKNING - STRATEGI

generelle tematikker. Vi mener vi på denne måde kan fokusere emnet fællesskaber ved netop at se på relationen mellem det menneskelige og individuelle aspekt i spændingsfeltet mellem individ og udfordrede fællesskaber.

I arkæologien forbliver temaerne de samme som nu, med mest forskning på bronzealder og jernalder/vikingetid; temaerne er prioriteret over en fireårig periode

1. Temaet omkring vikingetidens Jelling omhandler forholdet mellem kongemagt og fællesskabet. Museet er involveret i en videnskabelig antologi sammen med Jellingprojektet, der publiceres i 2015. Ravningbroen er en del af dette tema.
2. Erritsø: en central vikingekongsgård?- Samme tema med fokus på kongemagt, kontrol og transportknudepunkter. Sidstnævnte er en del af en tværmuseal satsning, der foreløbigt hedder Lillebælt i vikingetid og middelalder fra 600-1200 e.Kr.

Det er en satsning der fokuserer på Lillebæltsområdets bebyggelsesmønstre i (trekantsområdet) sammen med museer fra trekantsområdet (Odense, Sønderjylland og Fredericia museer) samt Nationalmuseet. Vejlemuseet lagde hus til en workshop (den 30.10 2014). Et PhD projekt er under udarbejdelse og en fagfællebedømt artikel er under forberedelse.

3. Analyser af det sociale landskab rundt bronzealderens høje og rundt Egtved er også et tema. Et PhD projekt er under udarbejdelse og en artikel og en udstilling er under forberedelse.
4. Haraldskjærkvinden, et individ der ofredes for fællesskabet? Dette er et projekt der skal komme nærmere på personen. Nationalmuseet planlægger en publikation i 2015. Vejlemuseerne planlægger et mindre udstillingsprojekt og populær bog omkring temaet, baseret på de resultater, der kommer frem og en rekonstruktion af hendes ansigt.

5. Overgangen mellem ældre og yngre romersk jernalder mellem Vejle og Kolding fjord: kontinuitet eller brud? Kobler sig op på tema 1 og 2.
6. Enkeltgård eller landsbyfællesskab i den ældre jernalder i Sydøstjylland? Dette er et tema, der fokuserer på om dette område er en del af det centraljyske landsbyfællesskab eller den østdanske, individuelle enkeltgårdsstruktur. Projektet omkring Lillebælt sætter også fokus på dette.
7. Yngre stenalder- Tragtbægerkultur, Enkeltgravskultur og Senneolitikum. (Der er indsendt en oversigtsartikel i efteråret 2015 (Lindblom & Ravn in press).
8. Fredericia som kampplads. Et tema vi sammen med Fredericia museum vil forsøge at udvikle.

I nyere tid tænkes temaet spidset, således at man fokuserer på udfordrede fællesskaber især forholdet mellem individ og fællesskab i byhistorien i årene fra 1820 til i dag. Fokus er på det enkelte menneskes skæbne, som følge af skiftende samfundsstrukturer og på den enkeltes påvirkning heraf. Særlige fokusområder i nyere tid er i dette lys prioriteret over en 10. årig periode:

1. I forlængelse af det overordnede fokus på individets rolle i relation til udfordrede fællesskaber vil vi i satsningen Veje til Vejle fokusere på migration og individers livshistorier generelt; begrebet kan hybridiseres og kan afsluttes med en udstilling, hvor også arkæologiske temaer om migration til Vejleområdet de sidste 10.000 år og kunsthistoriske illustrationer af emnet inddrages. På den måde kobler emnet sig også op til den anden søjle "den museale egenart" (se nedenfor) og Vejle kommunes strategi "Vejle med Vilje"
2. Transportsystemer. Veje til Vejle kan i et teoretisk men også i en transportmæssig sammenhæng perspektivere Vejles transport i forandring, herunder stationsbyernes forandring, der opstår som en følge af migration fra land til by.

FORSKNING - STRATEGI

Landsbyen og stationsbyerne, der også i dag er præget af udvandring er udfordrede fællesskaber. Hvordan ser de nutidige indbyggere på stedernes kulturhistorie og kulturmiljø. Har den fælles fortid og samhørighed mistet sin betydning? Hvilken rolle spiller konkrete transportsystemer for samfundets udvikling og individets muligheder gennem historien?

3. Under temaet Vand, Erhverv og Kultur er målet at undersøge den betydning som å-systemerne i Vejle kommune har haft for erhvervshistorien og den samfundsmæssige udvikling generelt. Hvordan har udnyttelsen af naturlige fænomener som vandløb påvirket samfund og erhverv og ikke mindst, hvordan har mennesker og samfund påvirket denne del af naturen? Fra de tidlige industrier i forbindelse med møller, over den senere bomuldsindustri sejrsgang i Vejle, til den omfattende dambrugsdrift i områdets ådale, har de naturlige omgivelser spillet en afgørende rolle for erhvervenes og samfundets udvikling. Ligeledes har disse aktiviteter sat sig spor på de naturlige omgivelser. Aarhus Universitet har et igangværende tværfagligt forskningsprojekt om mennesket som naturkraft og der er etableret samarbejde med forskere herfra.
4. Vejlebiografier: Fra 1820 går udviklingen i Vejle mod en moderne by. En vej ind i dette felt kan være gennem biografier om personer i tiden generelt eksempelvis entreprenører som Marius Winfeld-Hansen og Christian Martin Hess eller Dandy-grundlæggeren Holger Bagger-Sørensen. Alle var og er innovatører og ideudviklere med afgørende betydning for Vejles historie. Deres og andres historier kan bruges til at udbygge nuværende udstilling om "Danmarks Manchester", hvor deres genstande er repræsenteret, men også de mange arbejdere, der migrerede til Vejle fra oplandet i denne periode fortjener måske endnu mere en belysning; også kulturpersonligheder inden for populærkultur, kunst, sport, kultur eller musik, så som Jacob Gade, Allan Simonsen, eller en af arkæologiens grundlæggere, vejlenser J.J.A Worsaa, der på

deres måder var med til at udvikle og udfordre fællesskabets selvforståelse bør kunne inkluderes under dette tema.

Prioriteringen går fra 1-4 (se vedlagte faglige profil) og hensigten med at tage udgangspunkt i generelle temaer, som migration, transportsystemer og forholdet mellem samfund og natur er at koble Vejleegnen op på globale tendenser og udviklinger.

- I kunstmuseets profil er udfordrede fællesskaber i færd med at blive udmøntet i en biografisk videnskabelig bog om Anders Kirkegaard, en ener der i den grad udfordrer fællesskabets kunstforståelse. Der kan på sigt tænkes andre kunstneres "kamp" mod "middelmaßigheden", "småborgerskabet" eller hvad de kaldte disse omklamrende strukturer i deres samtid. Der er afsat et årsværk af museets egne midler til dette arbejde

AD II FORSKNING PÅ TVÆRS (DEN MUSEALE EGENART)

Den anden søjle kaldes her den museale egenart. Dette er en undersøgelse og udfordring af begrebet museologi. Begrebet er også et udforskende arbejdsredskab. Målet er de kommende år at finde tilbage til de museale grundværdier i almindelighed, samt at udforske indholdet i dette begreb specielt for VejleMuseernes museale egenart i særdeleshed; her tænkes især på det nye fusionerede museums egenart: hvad er vores niche i museumslandskabet, og hvordan skal vi fremme denne? Under dette tema skal vi gennem eksperimenterede, hybride udstillinger forsøge at finde fælles platforme for at sammentænke kunst og kulturhistorie. Forskningsprojekter og udstillinger, der kombinerer genstande fra kunst og kulturhistorie kan være en mulighed, men specifikke, fagligt snævre udstillinger, der udforsker, dekonstruerer og udfordrer begreber som æstetik og videnskab er også mulige. Vi har ikke en løsning på dette museums egenart endnu, men vil gerne finde en de kommende år. Eksempler på temaer er:

FORSKNING - STRATEGI

- Med bevilling fra Ny Carlsbergfondet indgik VejleMuseerne-Kunstmuseet i 2013 et samarbejde med Københavns Universitet om oprettelsen af et ph.d.stipendium. Cand.mag. Mikael Kjær har siden efteråret 2013 arbejdet med emnet "Den moderne kunsts synlighed", og projektet gentænker museal udstilling og formidling af den moderne kunst, særligt den klassiske modernisme og tidlige avantgarder, med Kunstmuseets samling som case med henblik på en PhD afhandling. Der skal arbejdes på at skaffe midler til en udstilling og videnskabelig antologi.

ANDRE PLANLAGTE TEMAER ER

- Grafikkens plads i kunsten; museet har en del original Rembrandt grafik, og projektet "Rembrandt på ny" er et projekt der gennem nyudstilling skal gentænke nye digitale formidlingsformer for grafikken, der af bevaringsmæssige grunde normalt skal skærmes mod lys. Der påtænkes en peer reviewed artikel om temaet. Grafik er en satsning på museet (se bilag).
- Outsidekunst og queerkunst tager blandt andre udgangspunkt i outside-kunstneren Marinus Rasmussen, som er rigt repræsenteret i samlingen. Dette tema ligger i skæringsfeltet mellem "udfordrede fællesskaber" og den "museale egenart". Der påtænkes en videnskabelig artikel om temaet.